

DEBRÉCZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: ...
Kéziratok vissza nem adódnak.

A középiskolai nevelésről.

— Két cikk. —
I.

Most az iskolai év megkezdésével nem éppen fölösleges az annyiszor hangzott kulturáról, nevezetesen a középiskolák által elért miveltségről egyet-mást elmondani.

Ha az ember a miveltséget a miniszeri jelentések vastagsága szerint mérlegelne: akkor persze minden nagyon fényes, igen czélarvezető. De a ki a konkrét életet veszi ítéletének alapjául, egészen más képet nyer, mint a minit majd a kultuszminiszter ur főigazgatóinak és tanfelügyelőinek rózsás jelentéséből az országgyűlés elő terjeszt.

A népoktatás vezetői különös érdemükül tudják be a magyarosodás terjedését a felügyeletükre bízott vidékeken. Pompás, perczentekben apróra kiszámított kimutatások mennek evnkint föl Budára, hogy rendkívüli módon magyarosodnak! Pedig a tény az, hogy az iskolák gyerekbe belévernek egy tucat magyar szólast, elszavaltatnak vele egy kicsike költeményt, megjutalmazták egy darab ezüst forinttal, a tanító pedig jegyzőkönyvi közönművel főzik le. Alig razza le az iskola porát, otthon, a templomban, a játszó és táncshelyen: szóval övéi körében újra csak visszatér a felügyelt, marad tónak, oláhnak, ruthénnak, vendnek, horvátnak, svábnak.

Nagyjában csak a városok magyarosodnak, a vidék magyarosodása még apró lépésekkel sem halad. Ezt persze a bürokrácia nem hiszi, mert hiszen hivatalos (tehát hiteles!) jelentésekre alapítja okoskodását, de a kinek módjában volt hazánkat szerteszéjjel bejárni a Karsztnak hepehupás mézhátától a Tátráig, innen az Aldunáig, vagy a tömösi szorosig a magyar haza néprajzi viszonyait figyelemmel kísélni, annak egészen más fogalmi lesznek a magyarosodásról. A középiskolák magyarosítanak, de a népiszkolák magyarosíthatóak csak felszínes, látszólagos. És mégis csudalatos, hogy Magyarországnak egy kulturegyesülete sem törődik a középiskolák vegyesajku tanulóival.

Különb a középiskolák említett érdemük mellett, melyeket szívesen és örömmel constatálunk, átlag — sajnos — abban a hibában szenvednek, melytől „Bildungs-Schwindel”-nek nevez a német, kit mi minden téren, tehát az almvilág elcsúsztatásában is vakon követünk.

Tudom: sok öntelt ember fölsziszszesen kemény szavakra!

Megszokottság életünk minden fázisában despotá, tehát eszménk is rabja a megszokott eszmének. Sőt minden új gondolatnak éppen ezért kell annyi ellenséggel megvívnia, mert vérünkben van a vedvenc eszmék dédelgetése, a megszokott gondolatok megszokott formában való társítása, s a ki ujjal huzakodik elő, azt vagy kinevelik, vagy ha érzik szavainak igazságát, gyülik, kitűrik körükből, hogy a megszokott észjárás rendjében semmi hiba ne történjék. Ebben rejlik oka a politikai üldözéseknek, a tudományos veszekedéseknek, a világtörténelm örökös tusáinak, hol tudvalevőleg az új rend, új eszme, a régi felfogással, elnyúlt, fényesített gondolattal áll és állani fog harezban.

Arra tehát bárki el lehet készülvő, hogy a kellemetlen dolgokat kelletlenül fogadják. Csak hogy ez még senkit sem riasztott vissza megfigyeléseinek közéletétől.

A mai középiskolák sok tanítási eszközeikkel aránylag távolabb állanak céljaiktól, mint az 50-es évek előtti szerény tanrendesertő középiskolánk. Sokat és sok-

félélt tanítunk, sokfélebe pillanthat be az ifjú elme, de a mire a középiskolának talán első sorban törekednie kell: a lelki tehetségek együttes és harmonikus kifejlesztését s az egyének el nem fojtását a középiskolák a rendkívüli nagy átlagos számában — a tanításnak e józan célja bizony nincsen elérve.

Általánoskodás helyett egy néhány konkrét példával szolgálunk. A nyelvek tanítása mindenestre elsősorú. Még a realiskola sem vonhatta ki magát ezek alól s eltekintve a fakultatív latin nyelvtől, a gymnasiumi görög nyelvet a francziával pótolta. Csak az a baj, hogy a nyelvtanítást logikai alapon, — sőt nevelésés philológiai tudakossággal, mindjárt az első foku tanításon kezdik.

A gyonyolt szakmatikus minták és tabellák helyett szőféj törzrendszerrel akarnak boldogulni, a mi igen érdekes lehet a nyelvtörté, de szörnyen unalmas és kínosan nehéz a gyerekeknek. A nehéz Liviusnál tractálják a szegény diákokat már a 2-ik osztályban, pedig jobban érdekelnék Anonymusnak pongyola stylusában, mert ősról olvassa belőle rész névze érdekesebb és vonzóbb dolgokat, így meg Mucius Scavolák, Cincinnatusok érthetetlen karaktereiben kell gyönyörködni, ha ugyan képes rá.

A Livius-mania a többi osztályokban is garázdálkodik s valószínűleg okozója annak a kedvetlenségnek, melylyel a latin nyelv a középiskolában tanítják s azon eredménytelenségnek, mely a klasszikai nyelvek tanulására fordított idővel és fáradsággal sehogy sincsen arányban. A roppant óraszám mellett órák virgilius, sem Homerosz eposait át nem dolgozza az ifjuság, pedig a mint Góthét egy-két dalból s a Faust-szemelvényekből; Madáchot a szinpadról vagy irodalomtörténeti kommentálásokból meg nem ösmernhetjük, ugye latin írók szellemi individualitását sem foghatjuk föl, ha csak per summos apices válogatott részleteket olvassunk műveikből, a melyek csupán teljes egészükben, csönkítatlan kompozitójukban élvezhetők.

Dr. Cz. G.

A konverzió. A „Bud. Corr.” jelentő: A magyar államkölcsonök nagy konverziójának fél milliárd ltrra kiterjedő művelete az államkincstárba névze a mai napon, aránylag váratlan rövid idő alatt, befejezettek tekinthető, miután a magyar általános hitelbank által képviselt penzesoport a mai napon a meg át nem vett 19 és fél millió forintnyi 4 és fél százalékos ezüst államvasuti kötvények utolsó maradekrészletére az opeziót gyakorolta. A pénzügyminiszter ennek következtében már a jövő évi költségvetésben teljes figyelembe fogja vehetni a konverzió eredményét és az államkölcsonök kiadási czimzelm körülből 14 millió forinttal kisebb összeget fog beállíthatni. Szeptember 1-ével behatvatnak a még eddig fel nem mondott s a konverzióba bevont összes vasuti elsőbbségi kötvények, azok is, a melyeknek felmondási ideje későbbi időpontra esik.

A dalmát kérdés Zagrabbán az „Agr. Zeitung”-ban a nemzeti párt egyik tekintélyes tagja a dalmáciai tartománygyűlés többségének programját tárgyalja és azt határozottan visszautasítja. A cikk kifejti, hogy Dalmáciaának Horvátországgal való egyesítése csakis a magyar-horvát közös államjog alapján volna lehetséges. A horvát nemzeti párt ezért oly párttal, mely azt a közjogi állapot, melyben Horvátország államjogi alapja felépítve van, ignorálja, nem léphet a közös eszelekvés tereire. Az „Agrar Zeitung” a dalmát tartománygyűlés többsége programjának e passzusában nem lát mást, mint egy ujszülött jelszót az ellenzeki pártok és frakciók egyesítésére.

Az inség Magyarországon. Az idej termés Magyarországon fedezni fogja tiltul nemcsak a belföldi, hanem az osztrák szükségletet is; az aratás eredménye azonban egyes, neha egymás mellett fekvő vidéken mégis oly elütő s váltakozó, hogy Magyarországon egyes, habár nem is nagyobb terü-

leteken már ma is nagyon éreztethető az inség. A helyőrségek s a földmívelési miniszteriumhoz az utolsó napokban hivatalos jelentések érkeztek, a melyek a kormányynak beavatkoztatót fogják szükségesnek tenni. Zemplén és Abauz megye felső részében, továbbá Trencsénmegye északi részének néhány völgyében s Erdélynek is néhány vidékén oly keveset eredményezett az aratás, hogy nemcsak kenyerre s vetőmagra nem jutott, hanem különösen igen nagy a hiány a takarmányban. E hátrányos állapoton segítő, az illető miniszteriumok most beható tárgyalásokat folytatnak. Baross kereskedelmi miniszter elhatározta, hogy a magyar államvasutak vonalain szalma közöltésen szállíttassék az inséges vidékekre s legközelebb felszólítás intéztetik a gazdasági egyletekhez, hogy nyilatkozzanak a gazdák, kiknek szalmában s egyéb takarmányban feleslegük van: mennyit s mily áron tudnak átengedni, hogy ott, a hol szükséges, minél előbb segély nyujtassék.

Rektorválasztás a műegyetemen. A kir József megegyemen a rektori tiszteletre adta K. Lipthay Sándor utódjának, Klimm Mihály idej rektorának, ki az ügyek vezetését ma tényleg megkezdette. A beiratások szeptember 1-én veszik kezdetüket és bezárólag szept. 10-ig tartanak.

Apponyi Albert gróf Mont d'Or francia tengeri fűrdőben, hol néhány héig tartózkodott, mint örömmel értesülünk, teljesen felépült. Ma már elhagyja Mont d'Ort és Párisba ut. hol két napig fog tartózkodni, Fauvel meglátogatva Tirolba utazik. — Innét szeptember 10-án masollik felében érkezék vissza Budapestre.

Biharmegye legnagyobb adófizetői. Az új névsor most készült el. Legelső helyen Schlauch Lőrincz püspök áll 30,496 frt 26 kr adóval s utána Pável Mihály gör. kath. püspök következik 16,200 frt 51 kr évi adóval. A névsorban a harmadik Tisza Kálmán következik a ki 2,807 frt 99 kr adót fizet. Aztán sorra következnek: gróf Stubenbercz József, Raecsek János, gr. Zichy Jenő, gr. Koroniss Károly, Schwarcz Abraham, Elek Gusztáv, gr. Bathány József, stb. Mórjé Pál neve 14-ik sorban s utána Beóthy Ákos és id. Bööny Sándor következnek. A következők közt vannak a nagyváradi kanonokok; köztök a 26-ik helyen Fraknói Vilmos s utána a legifjabb kanonokok: Petrovics Ferencz, mind a ketten 3609 frt évi adóval. A nagy adófizetők közt van Péchy Tamás képviselőházi elnök is (940 frt 13 kr) és báró Döry József főispán (726 frt 31 kr adóval). Legutolsó a névsorban Holvöd Vilmos, a kinek adója 225 frt 82 kr.

Külföldi hírek. Edison kijelentette Párisban, hogy a világkijáitást hosszabb ideig kívánván megszemlélni, csak (s ez határozott szándék) a jövő esztendőben látogat el Bécsbe és Magyarországra és reményli — ugymond — hogy „akkor valami újat hoz oda magával”. — Meneilik király külföldiek Rómába érkezése O-asországra névze afrikai pozíciójának biztosítását jelenti. Az új negus szükségét látja annak, hogy őt Olaszország hadereje támogatása vetélytársait ellenében s a segítségért atengedi az olaszoknak Kerent és Amarrát; évi segélyt kér készpénzben és fegyverekben, Olaszországot pedig jogokat nyerne Abyssinia fölött. — Párisban a kéddem megtörtött nagy néppályulásen Laguerre hevesen megtagadta a kormányt, kikelt az állami törvényesek ítélete ellen, mire a nép boulangista érzelmű usprendet fogadtat el. — Kisebb zavargások miatt 78 egyent s egy képviselőt letartóztattak — A minisztertanácsban a köztársasági elnök aláírta a rendelkezlet, mely a képviselőválasztásokat szept. 22-re tűzi ki. — A várnai görög püspöknek meghagyták, hogy három nap alatt hagyja el Bulgáriát, mivel ellenkező esetben ki fog utasítani. Ez intézkedésre a püspök igaztatási az egyházi bizottság megválasztásánál szolgáltattak okot. — Pétervárá, aug. 23 Leuchtenberg hercege esküvéje A nasztázia montenegrói hercege kisasszonyával tagnap volt Peterhofban. Az esküvőn csak a két család tagjai és a rokonság közül voltak néhányan jelen. Miklós montenegrói fejedelem és Danilo trónörökös holnapután külföldre utaznak. Bern, aug. 1. Nicolet Albert chaufdefondsí vésnököt letartóztattak, miután bevallotta, hogy a svájci anarchisták manifestumát ő szerkesztette. Róma, aug. 31. A német császári pár okt. 15-én érkezék Monzába, majd 20-án Genuából Nápolyba, onnan pedig 23-án a Pirusba hajózik.

Színészet.

Bocsásson meg, t. szerkesztő ur hogy egy kissé elkéstem levelemmel, de azt hiszem hogy nem lesz érdektelen, hogy a körünkben működő debreczeni színtársulat egy havi működéséről egy szerző tudósítam; s párhuzamot húzzak a múlt évi és a jelen társulat közt.

A debr. színtársulat aug. 1-én kezdette meg két óra terjedő színievadóját az m-szigeti színkörben. A színtársulat jelenlegi előadásai, s személyzete, jóval magasabb nívóan áll, mint a múlt évi. — Az együttes (ensemble) sokkal erősebb, az előadások pedig összevágók, s mindjárt az első bemutató szerencsésen köszöntött be Dóczy „Csók”-jával, melyben a működő személyzet olyan egységes egészet produkált, aminőt még mi m-szigetiek nem igen látunk! Somló (Severus király). A r d a y Ida (királyné), Palotay P. (Maritta), Rónaszékyne (Angela), Pechy (a ki a múlt év óta sokat haladt) (Adolar), Rónaszéki (Sobrinus), Püspöki (hercege), Balassa (Fideio) s oly művészzel versenyeztek a babérért, hogy közülök egyet is külön kiemelni alig lehet. Csak H a t v a n i e fiatal segéd színész vált ki a keretből, mert nem bírván tökéletesen a nyelvet, „Dóczy” bájos versei sokat veszítettek szépségükből. Somlónak ezretlen, sőt kellemetlen hangja volt le sokat a népszámú ki-tünő játéka hatásától. Az első műsziámú előadás Vidor Pál „Ingyen elők” cz. darabja volt, melyben a várva várt prima donna a s s o l u t a, Somlóné Vadnay Vilna asszony mutatta be magát, a közönség első föllépeése után meggyőződött, hogy egy kiváló ambítiójú művésznővel van dolga, mert hangja s játéka egyaránt elárulják, hogy ő a művészet magasabb legkörebe tartozik: jól esett szép nyelvének már egyszer j a r g o n nélkül is hallani; s úgy örült a szívünk, midőn egy piros-pozsgás szép magyar leány, (vagy menyecske) gyönyörködtetett bennünket odiosza! A magyarosságért elnéztek Somlónának a némely szerepben illuziókat rontó elhizottságot is.

Méltó társa (amint tudjuk a debreczeni közönség állandó kedvence) H a d a y S á n d o r; e derék színész és énekes, ki minden évben izmosabban és művészzel megteltebben jó hozzánk, ki igazi ambítiós színész, mert minden alakításában saját é n j e t k i a n feledele mindig a reprezentáló szerep hozza szemünk elé, hangja nem tulerős, de szimpatikus és szívhez szóló, játékában meg van a szívből fakadó hev és igaz következetesség, őt mindenkör örömmel üdvözöljük színpadunkon.

Az operette személyzet L e o c o c q szép zenéjű művel, a „Kisherceg”-gel köszöntött be S. Vadnay Vilmmal a czimzerepben, ki ma este igen discret művészzel mutatta be a kis szilaj „P a r t h e n e” herceget, mind énekével, mind játékaival elragadt bennünket. Itt kellett volna egy kis karcsúság! Deliség és elegancia tekintetében pedig ma le legelső helyen áll társulatunkban Ellinger Ilona, ki szép és kedves hercegnő volt, míg „jó fejedelem asszony” régi ismerőstünk L o c s a r e k n e, ki e szerepet is előnyösen oldotta meg! Rónaszéki (Trimus), Haday (Montlandry) a régi jók, — a karzemélyzet praecizul enekelt, s hicsálatka a közönség tapsait.

A drámai személyzet B a r t ó k nagybírá „Thurán Anná”-jával állt a s i k r a; kitünő, összevágó előadást produkált. Arday Ida (Annája) mint igaz gyönygygygy ü t ü n d ö k ö l t gyönyörű hangja, igaz drámai pathosza, magasan kiemelték a vidéki primadonnák sorából, a beigtatták őt a vidék egyik legtehetségesebb művésznőjének. L a s z y n a (régí kedvence közönségünknek) boszorkánya a velőhig hatott! A közönség a tapsból nem birt kiöcsüdni. Kedves jelenség volt a börtönőr leányában P a l o t a y P i r o s k a, amarr ok vigjátékban szívesebben nézzük. A férfiak egytől egyet erős lánczot képeztek, s mindanyian a költő intenciójához híven oldották meg feladatukat. I g y M a n d o k y B e l a, kinek öreg Thuránja izról izre patricus volt, M o l n á r k i P e c h y, S o m l ó, B a l a s s a, P ü s p ö k i mindanyian megmutatták, hogy a dráma-czeg oszlopai.

A múlt évről már előnyösen ismert K o p á c s i J u l i a s k a, mint „K a p i t á n y k i s a s s z o n y”, „T r a v i a t t a” és „S z i t a k ö t ő” mutatta be magát előnyösen! A mult év óta sokat haladt, csak a beszéd van néha terhére operettekben; ugy annyira siet, hogy nagyon bájos megérteni. Kősegták rokonszenves és buzdító tapsal bátorította a haladásra.

Már egy Shakespeare est is volt! R a

GEYI
közéletben.
október 1-ig.
súlyos betegség áthelyezés.
esőn
K J A N O S
szüksége
ROK!

itjuk a leghosszabb napot. június hó 22-ét szeptember hó 30-ával, kitűnik, hogy a naphossza közti és hó végevel 4 óra 28 perc különbség lesz.

* Gyászjelentés. A legmelyebb fájdalomtól dult kebellet tudatom forrón szeretett nőm, jó anyám, kedves leányunk, szerető nővérünk és jó menyem néhai Hegedűs Károlyné szül. Orbán Róza asszonynak folyó évi szept. hó 2-án reggeli 4 órakor, élete 18-ik, rövid de boldog házassága 3-dik évében, 7 heti szenvedés után történt elhunytát. Kedves halottunk földi részei f. hó 4-én d. u. 3 órakor fognak, Kis-szappanos-utczai 566-dik sz. a lakásunktól az ev. ref. szertárs szerint a Czegléd-utczai templomban tartandó rövid imádság után a Czegléd-utczai sírkertben örök nyugalomra letétni. Mely végítzességétélre rokonainkat, barátainkat, ismerőseinket és a bánatunkban osztozó t. közönséget tiszteltelt megbivjuk. Debreczen, 1889. szeptember 2-án. A boldogult férje: Hegedűs Károly, kis leánya: Ilonka; szülei: Orbán Mihály és neje Pozsár Mária; testvérei: Erzébet, férjével Riedl Károlyval, József; anyósá: özv. Hegedűs Istvánné, a többi rokonok nevében is.

* Hogy vásárol a borbély? Egy fodrász útlebte tegnap betoppant egy falusi asszony és kórt kint. — Hogy adja? — kérdezte a borbély. — Nyolcz garas, — volt a válasz. — Négyet adok érte. — Isten áldja meg, felel az asszony s menni akart. — No várjon hát, kihzom egy fogát is. Adja ide négy garasért. — Huzza ki a... — volt a válasz. — Sohasem megyek többet borbélybolta kínálni... s morogva távozott.

* Országos vásárok. Szeptember hó 22-én, Hódmezővásárhely városában lesznek országos vásárok: 4-én Margita. — 4-5. Kisnyászállás. — 6-7. Er-Mihályfalva. — 8-án Karczag, Nagyvárad, Nyíregyháza. — 10-én Diószeg. — 11-én Kis-Marja. — 14-én Nánás. — 20-án Nádudvar. — 21-én H. Hadház. — 29-én Nagy-Kálló és P-Ladány.

* Katonai lóvásár. A cs. és kir. közp. hadügyminisztérium hozzájárulásával ezennel közhírre tételek, miszerint a hadserg lószükségletének fedezése végett ez évben a vármegye területén Debreczenben szeptember hó 22-én, Hódmezővásárhely városában szeptember hó 23-án katonai lóvásár fog tartatni. Ezen vásárlásra egy kiküldött katonai bizottság Kovács ezredes elnöke alatt fog megjelenni, mely az elővezetett lovak közül meg fogja vásárolni mindazokat, melyek katonai célokra alkalmasoknak és arra nézve megfelelően fogja találtatni. Miután a főczél az, hogy a hadserg részére minden közvetlen nélkül egyenesen a tenyésztőktől vétessenek meg a lovak, annál fogva figyelmeztetnek a tenyésztőket, hogy teljes bizalommal vezessék elő katonai célokra alkalmas eladó lovakat és tulzolt árak követelése által a megvételt lehetetlenne ne tegyék, miután mindenestre jobb árakat kaphatnak ezen közvetlen eladás által, mint az esetben, ha lovakat közvetlenül utján juttatják a hadsereghez. Alkalm minden szilárd testalkatu, jó mozgást és kitartást igénylő, tulságos használat által még meg nem rontott s a katonai használatot gátló hibával nem bíró 4- éves és legálább 158 cenziméter magas 10. A 7 évet már meghaladt lovak semmi esetre sem vétetnek meg, valamint a 158 cenziméteren (vagyis 13 markon) aluli lovak közül csupán kivételképen vétetnek meg egyes olyan példányok, melyek kiváló jó testalkatuk

és kitűnő vérrrel bírnak. Ez alkalommal 3 évet betöltött csikók is fognak vásároltatni, azonban csupán egyes olyan példányok, melyek kiváló jó alkatuknál és nemes származásuknál fogva a katonai csikó telepekben való felnevelésre alkalmasnak látszanak. Figyelmeztetnek tehát a tenyésztők, miszerint 3 évvel fiatalabb, vagy nem legkitűnőbb minőségű csikók elővezetése által csak felesleges fáradságot és költséget okozhatnak maguknak. A megvétett lovak azonnali a helyszínén átvetetnek és készpénzben ki fizetnek. A kitűzött nap reggelen a helyszínén jelenlevő vármegyei és községi tisztviselők, valamint a lótenyésztőbizottság képviselői minden további felvilágosítást meg fognak adni. Kelt Budapestben, 1889. augusztus hóban. A földművelésügyi minisztérium.

* Lóvásár. Szept. 1-én tartott lóvásár alkalmával díjat nyertek szögvelővel Dr. Brutman, I drb 10 frankos aranyat, legjobb mélylővéssel Veszter István I drb. 2 frtos tallért, legelőkörlővéssel Fodor József I db 1 frtos tallért.

* Iparosok és kereskedők figyelmébe. A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur f. é. augusztus 24-én 42257. számú leiratával értesítette a kereskedelmi és iparkamarát, hogy Püspök-Ladány községben a f. é. szeptember 16-ára eső országos vásár ez évben kivételén szeptember 19-én fog megtartatni. Mire az érdekeltekörök figyelmét ezennel felhívjuk. — Debreczen, 1889. aug. 28. A keresk. és iparkamara.

* Husz éves találkozás. A helybeli ev. ref. főiskolában 1869. évben iskolát végeztek e hó 27-én husz éves találkozásra jöttek össze városunkban. Jelen voltak: M a d a r á z s Imre karczagi lelkész s orsz. gy. képviselő. E l e k Lajos helybeli főiskolai tanár nejevel. B e c z n e r Frigyes helyb. real iskolai tanár, S ü t ö József helyb. titánói, K a l l o s Tivadar beregszászi lelkész. V i t y i Bertalan berei lelkész. T ö t h Miklós tisza-rossi lelkész nejevel. A l m á s i Sándor beregszászi orgonista kántor nejevel. V e r e s s Károly váci lelkész. T ö m ö r i Mihály borsosabesi lelkész. F o d o r Sándor szerpi lelkész. K i s s Elek n-várad központi főszolgabíró. B u z á s Lajos ér-endrédi lelkész nejevel. R á c z János hekes-gradai tanító nejevel. Z s i g m o n d Sándor h-szoboszlói lelkész. S u r á n y i Gyula szilagy-nagyfalui lelkész nejevel. P a p p Imre hódmező-vásárhelyi lelkész. T o r o c z k a i János babonyi lelkész nejevel. S z a b o t ö r y Dezső hosszú-pályi földbírtokos, S a b o József adorjányi lelkész. Az előzetes találka estélye a „Bika“ éttermében ejtették meg, másnap az atyafiak a ref. nagyteltemplomban rebegtek imát a mindenhatóhoz, aztán szentnépek városunkban, visszaidézve emlékképeket az ifjúkori kedves emlékeket, nem győzővén eléggé magasztalni e város husz év alatti fejlődését. — Debzen a nagyerdői vígadóban n. T ö t h Sámuel főisk. tanárral társas ebédre gyültek egybe. — este pedig a „Bika“-ban, később a „Hungaria“-ban R á c z Károly kitűnő zenéje mellett, hol éjfel utánig szórakoztak kedves vendégeink régi jó barátai társaságában. — A megjelent társaság ez uttal újból megállapodott abban, hogy öt év múlva, vagyis 1894. évben aug. hó utolsó szerdáján huszonöt éves találkozásra a nagyteltemplomban összegyűlnék, remélvén, hogy akkor azok is itt fognak lenni, kik most családai s egyéb körülmény miatt sajnálatra meg nem jelenhettek.

dunántuli hazánkfaitól. Menjetek oda, lássátok, kövessétek a jó példát.

Kocsról László József barátom, és Jóna Pál utazó társammal a szép Tatárt érintve, nevezetességgel kedves barátom kalauzálása mellett megszemlélve, Esztergommegebe, Nagy-Sápra utazánk. Utunk a Dunának tartott, a Duna partján találtak először is. Almás esinos kis magyar falut, a ref. egymás régi kis templomának majd nem tövét rombolja a duaaár.

Innen néhány perc alatt Neszmélyen, a híres bortermű helyen valánk. Itt néhány perczekig megállapodánk, a derek ref. lelkész Cibor József a legzwisebben fogadtat be-nünket, szomjunkat saját terműs finom neszmélyivel oltá el, mint hallánk, a fillokszóra már itt is kezdli pusztítását. Utazásunk igen kellemes volt.

Balfelől a méltóságos Duna, jobb feől a híres bortermű hegyek szegélyezték utunkat. Elhagyva a borvidéket, Piszke, Süttö, Nyerges Újfalu szép falukon haladánk át, melynek szorgalmas lakosai márványkő fejtésével foglalkoznak, a kivágott szép márványtáblák az utak szélein vannak lerakva, gyönyörködve neki a szem, mely addig olyat nem látett. Itt van a Gerendai-féle márványtelep is, melynek udvara szép épületeivel a zajgó Dunára nyílik. E dunaparti falvak szépség rendsorban sokkal kitűnőbbek tisztántul falvainknál.

Ah! mi más érzéseket költött fel most keblemben ez utazás, mint 1850 januáriusi utazatásom Olmütz fele. Akkor zord tél, fagy, mellettem ismeretlen rideg arczok valának, léti szabadságom lebilicselve; most e tájakon, falvakban viruló élet, zöld lombok, örömelesztő baráti arczok, szabad lét, szabad szívmeledezések. Mily ellentétes két állapot!

Nyerges Újfaluán eltért utunk; a Dunáról, jobbra fordulánk, Esztergom megye hegyi szoros utain mintegy másfélórai utazás után elérünk Nagy-Sáp falvát, utazásunk végpontját. Keszi Hajdu Lajos.

* Nesze semmi, fogd meg jól! A honvédelmi minisztérium kebleben Gromoa Dezső államtitkár előkötete alatt szaktanácskozás volt ama kérdés megvitatása végett, hogyan lehetne a hazai kisipart a honvédség bórnemű czikkjeinek szállításiánál beke és háboru idején részletetni, a nélkül, hogy háboru esetén a csapatok harc-képessége veszélyeztetnék. A szaktanácskozás pozitív megállapodásra nem jutott, mert az érdekeltektől ipartestületek még eddig nem állottak elő oly tervszettel, mely biztosítékot foglalna magában arra nézve, hogy a katonai szempontból elengedhetlen feltételek háboru esetén is teljesíthetők leszenek. A kormány képviselői ez alkalommal — a mi egyébiránt az 1887-ben ez ügyben tartott értekezleten is megtörtént — teljes készséget jelentettek ki arra nézve, hogy a mint a kis iparosok oly szervezetet képeznek felmutatni, mely e feltételeknek megfelel, a honvédelmi körülményekhez képest az éssz-szükségletet vagy annak egy részét készséggel átengedi a megalkutott szövetszervezetnek, a melyben a tervező szerint nemcsak kisiparosok, hanem mint anyagszállító a hazai timárok és börgyárosok is résztvevessenek. E feltételek, habár lényegükben az iparkamarák előtt hivatalos közlés nyomán ismeretesek; a tanácskozásban előadott kívánásához képest most újabban is és pedig legközelebb közöltetni fognak a keresk. miniszter utján a mibe az érdekeltektől iparosok teljesen beleenyogotak.

* Gyászjelentés Fajdalomtelt szívvel tudatom kedves szeretett nőmnek, jó anyának, nagyanyának és másod testvérem néhai Karczag-ujzállási L e n t e Pálné szül. Sárbogárdi Német Antónia asszonynak szívszélhűdés folytán, életének 60-dik, boldog házasságunknak 43-ik évében, f. hó 29-én történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei f. hó 31-én délelőtti 10 órakor fognak, az ev. ref. egyház szertartásai szerint, venkerti sírkertben örök nyugalomra letétni. Mely végítzességétélre rokonainkat, barátainkat s a n. é. közönséget bánatos szívvel megbivjuk. — H-Szoboszló, 1889. augusztus 29. Az elhunyt bánatos férje: Karczag-ujzállási L e n t e Pál; gyermekei: E t e l k a, férjével Papi és Miskolczi B o r o s Géza nyug. cs. kir. századosal; K á l m á n; Gusztáv, három kiskorú gyermekével; a megbódogultnak másod testvére: R ó z s a E t e l k a, férjével V é g h Kálmánnal.

* Népnépzé. Tegnap nagy közönség jelenlétében folyt le a „Margit-fürdő“-ben a népnépzé. A közönség későn gyülekezett, s a hirdetett versenyes csak négy óra után voltak megtarthatók. Az egész fűrdő terület, a terem és versenyter fel voltak lobogozva. — Voltak mézeskalács és virág-sátrak, etkező és mulatóhelyiségek. Négy óra előtt kezdte meg a tűzoltó-zenekar ténzenjét, ezenkívül azonban cigányzene is mulattatta a közönséget. A közönség jól mulatott a gyermekek szakversenyén és a taligás-versenyen. A szépsé versenyen a bíráló bizottság ítélete szerint, mint legzebb P o n g o r Erzsike nyert, míg a parasztlégyenyeken K ó n y a József; ezeket zajos elféjzessel kíséerte a nagy terembe a közönség. Este 8 órakor búvészteti előadással egybekötött s eléggé látogatott szini előadás és tánczvizgalm volt. A tánczvizgalmnak a késő hajnali órák vetettek véget.

* Beszűntetett marhavásár. A belügyminiszter általunk is közölt rendelete alapján, — márhák között veszélyes szájt, láb és köröm-fájás, valamint lépédegánat miatt a marhákban a város sorompóin túl levő kihajtása, vagy azon behajtása szigoruan tilos. Ennek alapján sem a mai disznóvásár, — sem a holnap marhavásár meg nem lesz tartva — és ezek a vásárok szűnetelnek is mindaddig, míg a belügyminisztérium a kiűtött ragályos betegség beszüntetésével erre vonatkozó rendelkezést meg nem változtatja.

* Az iparos iskolába holnap, f. hó 3-án délután 6 órakor tartozik megjelenni minden oly iparos tanuló ki a mult iskolai évben járt iparos iskolába. Az ujonnan szerződöttek közül k e d d e n a p e t e r i a - és a hatvan utczán, p é n t e k e n a c s a p o - és piacutczán v a s á r n a p a c z e g l é d - u t a n és v a r g a - u t c z a n a k o i p a r o s m a s o k f o g r a k b e j e g y e z t e t n i. D o c z y G e d e o n, ip. isk. igazgató.

* Alföldi Károly — derek tánczitanítónk Debreczenbe haza érkezett s rövid időre újra megkezdli keresett tánczleckeit. Ajánljuk a közönség pártfogásába.

* A legszoboszló konyha. Szikszay Gyula, a „Margit“-fürdő intézet tulajdonosa egy gyönyörűen berendezett konyhát állítottat fel fűrdő telepén, melynek konyhája nemcsak művészi, de praktikus berendezése és kiállítása miatt is kivívta a gazdszanyok legnagyobb elismerését és dícséretét.

* Találtatott. A szombati ált. munkássegély-lál alkalmával egy arany medallion. — Tulajdonosa keelő igazolás mellett átveheti K é s e s - u t c z a 3456.

* Equitable az északamerikai egyesült államok legkiválóbb biztosító társaság biztosított tőkéje 1.373.040.315, a lefolyt évben költött új biztosítások 384.833.837 irtra ruagnak. Ezen társaság vagyona biztos értekekben van letelve. Magyarországon B á n o O d ó n a Magyar pénzváltó és leszámítoló bank osztályfőnöke által hazafias szellemben vezetettik, miért is a t. közönség részéről a teljes bizalmának örvend. Végül megemlítjük még, hogy az Equitable kötvényei 3, illetleg 2 év múltán megtámadhatlanra válnak.

Muzsák.

— Jókai Mór újabb regényeinek Révai testvéreknel (Budapestben IV. Váci utca 1.) megjelenő füzetes kiadásából most kaptuk a 102. és 103. füzeteket, illetve az e vállalatban most folyó és Jókainak legújabb regényét képező: „A lélekidomár“-ból a 26. és 27. füzeteket, melyekkel immár ez a regény is véget ért.

— Törvénytar megjelent s hozzánk be-küldetett: „Pót-füzet az 1888. XXXV. törvényczikkhez. A törvények 1commentált kézi kiadása.“ Az igazságügyre vonatkozó rendeleteknek a kir. curia és a pénzügyi közigazgatási bíróság teljes ülésében hozott döntvényeknek gyűjteménye. 1889. évi folyam. Pót-füzet 9-15 iv. (Vége). Utasítás az állami italmérségi jövedékről szóló 1888. évi XXXV. t.-cz. végrehajtása iránt. — Budapest, 1890. kiadja Ráth Mór (s. Hossz palatánban). Előfizetési ára a mintákkal is ellátott teljes utasításnak 1 ft 20 kr. Az 1867-1888. évi igazságügyre vonatkozó rendeletek és 1867-1887. évi Tárgymutatójuk leszállított ára fizve csak 13 forint, köve jelvényekkel csak 16 forint.

— Az „Utmutató“-nak, a magyar és közös közlekedési vállalatok hivatalos menetrendkönyvének szeptember havi füzte megjelent. Előfizetési díja egész évre 5 ft; egy füzet ára 60 kr.

— Zónatérkép. A Lampel R. (Wodiáner F. és Fiai)-féle udvari könyvkereskedés sz ország vasuti hálózatának zónarendszer szerint való beosztását már térkép alakjában is kidolgoztatta. Kiadta ugyanis Magyarország vasuti térképét, melyet Hátsék Ignáz térképész zajított s melyen a kellő színezéssel megkülönböztetett külön vasutak vonalait mentén mentén mindenütt feljegyezte, az állomásoknak zóna számát úgy Budapesttől a vonal végpontja felé, mint a megfordított irányban, miáltal az érdeklődő rögtön tájékozhatja magát, hogy az állomás ahoza utazni akar, melyik zónába esik s mivel a térképen a zónadíjtelek és a budapest helyi forgalm díjtételei is fel vannak sorolva, könnyen kiszámíthatja a meotárt is. Az osztrák-magyar államvasut, déli vasut és helyi érdekű vasutak mentén meg a kilométer rendszer állván fenn, azokon a kilométerek száma van kitűzve. A térkép tiszta nyomásn könnyen át tekinthető ez így igen jó szolgálatokat tehet az utazni szerető közönségnek. Ara 50 kr.

A közönség köréből.*

Tek. Szerk. ur!

Nem lenne a rendőrség arról értesülve, hogy hová lett a búvész Anatelli, ki az „Arany Bika“ udvarába többször nagy közönséget csodított be? Ez az ur egy szép estén — rossz idő miatt — nem tartván előadást, a pénzt nem adta vissza, hanem a jegyeket érvényesnek nyilvánította egy következő előadásra. Anatelli ur azonban elpárolgott még egy előadás nélkül s a pénzt is elvitte magával. Nem büvölne vissza a pénzünkkel ő kemet a rendőrség, mely akármilyen hűmpellernek oly könnyen osztogat engedélyeket? Debreczen, aug. 30.

Tisztelettel

Egy előbűvölt.

* Ezen rovatért, melyben közérdekű felhívásokat díjtalanul közöltetnek, a szerkesztő csak a sajtóhatóságokkal szemben vállal felelősséget.

Felelős szerkesztő Gáspár Imre
Kiadó Kutasi Imre

Nyilt-tér.*

Nyilatkozat!

Köztudomású dolog, hogy a helybeli posztókereskedők megrontásomra mindent megkísérlettek, és csak azért, mert sokkal olcsóbb árakban árultam, mint ők, — a mit pedig könnyen tehettem, mert özeti és általban minden kiadásaim nagyon csekélyek — de hála Istennek a melyen tisztelt közönség irántam tanusított pártfogása minden tervöket meg-husított, ezt tapasztalván utabbi időben más eszközöz folyomodtak u. i. valamelyikök azt a kóhalmányt híresztelte, hogy én Biederman czéggel szövetszere leptem, számítván arra, hogy ezáltal tisztelt veövím némelyiket reám haragítja, saját érdekem kötelesemgemmé teszi tehát e helyen kijelenteni, hogy ezen hír nem egyéb aljas kóhalmánynál, és aki ezen hirt kitalálta, azt egy síjas jelleműen hazug rágalmozónak nyilvánítom.

Kötelességemnek tartom továbbá az alkalommal a melyen tisztelt iparos uraknak és általában a u. é. közönségnek — a helyb. posztókereskedők üldözése ellenében — irántam tanusított szives pártfogás és valóságos rokonszenves jóindulatokért szívem melyéből eredő halás köszönetemnek kifejezést adni, és halálom fájhaton felekedtetek az utolsó napokkal igyekezni fogok magam ezental is a legszolidabb pártfogásra ezental is a legszolidabb kiszolgáltatás által érdemessé tenni. Debreczen, 1889. évi aug. 31-én.

Kupfer József

posztókereskedő.

* Ezen rovatban közöltöktért nem vállal felelősséget a Szerk.

Debreczen városhoz 2, órányira lévő 6000 hold terület vadászati jog szempontjából kiadó. — Hol? megmondja a kiadóhivatal.

